

Politični pregled po Jugoslaviji

UTEMELJITEV RAZPUSTA.

(Izvirno Prevedeno.)

Spremenjeno predložiteljstvo Vukčevića.

Vaše Velikanstvo! Ko je vlada Vašega Velikanstva prevzela državno upravo, je smatrala za svojo najglavnejšo nalogo, da pripravi program zakonodajnega dela, da bi se pospešila ureditev upravnih prilik in čimprej ustvarila povolnejši pogoji za nemoten razvoj državnega gospodarstva. V tem cilju je vlada predvsem vzela v ozir ona vprašanja, katerih zakonodajna ureditev je predvidena v državni ustavi, ali katerih ureditev je neobhodna posledica načel, postavljenih s posameznimi ustavnimi navedbami, brez katerih ureditve se ne more smatrati, da je državna ustava popolnoma privedena v življenje.

Proučevajoč ta vprašanja, je vlada konstatirala, da dosedanja zakonodajna aktivnost ni zadovoljila stvarnih potreb državnega in narodnega življenja in da je cela vrsta ustavnih navedb ostala v stvari in do danes neizvršena. Vlada Vašega Velikanstva smatra, da je sprejem teh zakonov prvenstvena dolžnost zakonodajne oblasti in da se njihovo izvedbo ne sme dalje odlagati.

Dasi je težko v enem referatu podati izčrpano listo teh načrtov, ki naj se predložijo Narodni skupščini, je vlada Vašega Velikanstva samo radi primera in da bi obeležila obsežnost in važnost tega posla, svobodna navesti, da se ti zakoni nanašajo: na organizacijo vrhovne oblasti (zakon o volitvah narodnih poslancev), na organizacijo samoupravnih oblasti (zakon o občinah, revizija zakona o oblasti in srezki samoupravi), o administrativni razdelitvi države (ki je samo z uredbo za silo urejena), o organizaciji upravnih oblasti, o ureditvi verskih odnosov in organizacij cerkev itd. Ta že tako obsežni program se ima spopolniti z donosenjem zakonov, ki so potrebni za definitivno saniranje in konsolidacijo državnih financ in zakonov, s katerimi se bo odpravila gospodarska kriza in zagotovil intenzivni gospodarski razvoj države.

Ves naš narod živi v težki gospodarski krizi. Njene težke posledice jako čutijo vsi narodni sloji, posebno naši poljedelci, ki predstavljajo štiri petine življa in bogastva naše države.

Naš poljedelski narod se muči in težko pridobiva najpotrebnejše stvari za svoje življenske potrebe. Radi tega je potrebno, da se donese zakon o državnem računovodstvu in zakon o organizaciji finančnih oblasti in neposrednih davkov ter da se revidirajo fiskalni zakoni, da bi se njihovo funkcioniranje dovedlo bolj v sklad z nemotnim razvojem državnega gospodarstva. Z druge strani bi se imel ustvariti gospodarski svet in revidirati vsa gospodarska zakonodajna ter uredbe za zakonsko veljavo, da bi se državno gospodarstvo osvobodilo mnogobrojnih in nekoristnih administrativnih obvez in formalnosti, ki danes sprečujejo njen razvoj.

Radi končne rešitve agrarnih odnosov je potrebno donesti nove ali pa izpremeniti obstoječe zakone. Treba je čimprej oživiti vprašanje cenene kredita, osnivanje poljedelskih in konsumnih zadrug, da bi poljedelci dobili polno ceno za svoje s težko muko pridobljene proizvode.

Naposled bi se z vrsto zakonov o javnih zgradbah, o graditvi železnic, o melioracijskih delih itd. in s posojili, najetimi v to svrhu, imeli ustvariti novi pogoji za naše gospodarsko življenje in za neobhodno potrebno gospodarsko ojačanje države.

Tudi vprašanje naše industrije se mora vsestransko vzeti v pretes in najti rešitev, ki bo ustvarila povoljne pogoje za razvoj domače industrije ter za dovolj prozvojalce sirovin in konsumente industrijskih proizvodov. Naravno je, da neurejene

prilike v poljedelstvu in industriji, pa tudi v državni upravi zelo vplivajo na našo trgovino, kateri je treba nuditi možnost polnega razvoja. Tudi delavski stan trpi pomanjkanje vsake vrste radi zastoja v trgovini in industriji. Delavskemu vprašanju se mora posvetiti posebna briga, da se splošno stanje delavstva izboljša.

Ugotavljač, da neobhodnost izvršitve tega zakonodajnega programa vlada Vašega Velikanstva obenem konstatira, da je ta program ogromen in da obsega vprašanje velike važnosti, da ga ni mogoče izvršiti s sedanjo Narodno skupščino, kateri je že poteklo več kot polovica ustavne periode, ki je bila voljena pred več kot dvema letoma na podlagi vprašanja, ki že davno ni več na dnevnem redu.

Za veliko zakonodajno delo, ki nam predstoji, je potrebna Narodna skupščina, ki bo imela pred seboj polno periodo svojega dela in ki bo izvoljena za to posel. Vlada Vašega Velikanstva si dovoljuje prositi Vaše Velikanstvo, da blagovolji rešiti, da se Narodna skupščina, izvoljena dne 8. februarja 1925., razpusti in da se dne 11. septembra 1927. vršijo volitve narodnih poslancev. Vašemu Velikanstvu pokorni sluga: Velja Vukčević, l. r.

Kaj namerava srbska radikalno - liberalna koalicija doseči z volitvami?

Ni nobenega dvoma, da bo prekrasen vladin volilni program ostal, kar se tiče delavcev in poljedelcev, in teh je ogromna večina v Jugoslaviji, na papirju, kot so ostale vse dosedanje obljube. Za obširnimi pismom, ki utemeljuje razpust, je skrita objektivna resnica: današnja vlada ni parlamentarna, nima za seboj skupščinske večine in je razpisala volitve v nadi, da tako večino dobi.

Predvideva tudi spremembo zakona o volitvah narodnih poslancev in zakone o samoupravah — z eno besedo torej popolno preureditev konstitucionalnega parlamentarnega in samoupravnega življenja. Ne pove pa, kako hoče sedanja vlada te zakone spremeniti. To morajo dragi državljani, iz katerih gre vsa oblast, ugotoviti kakor kakšni srednjeveški podaniki in tlačani.

Vukčevićeva vlada hoče z novimi volitvami doseči predvsem tesnejšo grupacijo srbskih buržoaznih strank: radikalne in demokratske ter oslabiti najnevarnejšega konkurenta — hrvaško radičevo seljaško stranko.

Zato se vlada opira na dva bivša radičevska ministra Nikića in Šuperina, ki v zadnjem času s pomočjo vlade vodita kampanjo proti Stepanu Radiću, dolžeč ga "boljševizmu." Toda Radić je menda predvidel vse to in je zato na zadnjem kongresu svoje stranke predložil tako strog pravilnik za poslane in za kandidature, da kampanja njegovih disidentov najbrž ne bo imela uspeha. Radić se nadeja dobiti pri teh volitvah več poslancev kot jih je imel dosedaj. Seveda je jasno, da v absolutistični monarhiji ne zadostuje samo parlamentarna večina, ker je v taki državi parlament peto kolo, stvarna sila pa je vojska in njen vrhovni poveljnik, suveren.

Ce se bo Vukčeviću posrečilo združiti skregano in razdvojeno srbsko buržoazijo v močan vladin blok, potem bodo imele srbske buržoazne stranke tudi popolno parlamentarno oblast v Jugoslaviji za dobo vseh 4 let. Aparat državne sile, vojska, policija, ministerstva in državno gospodarstvo, banke, tovarne, rudniki in posestva so pa tako in tako popolnoma v rokah srbske buržoazije.

Smrtina kosa. V Trbovljah umrl 80. Alojz Korošec, sin rudarja, Loke, 375; Justina Ledinek, hči rudarja, Loke 81; Marija Stegnar, previzkarica, Retje 7; Justina Setineš, delavka, Loke 57.

Vojni departament v zadregi

Meščanski komitej iz Muscle Shoals Cityja nastopil proti monopolu trasta za proizvodnjo in oddajanje električne sile.

Washington, D. C. — Komitej, obstoječ iz 60 meščanov Muscle Shoals Cityja, je nastopil proti Alabama Power kompaniji, ki želi monopolizirati vodno silo, ki se dobiva pri Muscle Shoalsu. To mesto se nahaja ob reki Tennessee, blizu, kjer se razvije največja vodna sila na jugu in izpremeni v električno. Ta mestna občina se je obrnila na vojni departament in zahteva, da se ji električna sila prodaja po isti ceni za kilowatno uro, kot jo prejema podružnica trasta za proizvodnjo in oddajanje električne sile, ki je med preprostim ljudstvom poznan kot električni trust.

Vojni departament se nahaja zaradi te zahteve mestne občine v zadregi in ne ve, ali bi naj podelil Alabama Power kompaniji pravico, da oskrbuje vse občine v njenem teritoriju z električno silo, ali se naj tem občinam oddana električna sila po ceni, ki krije režijske stroške.

Najvišje poslopje v Chicagu.

Chicagu, 1. jul. — V kratkem prično graditi v Chicagu na Wackerjevi cesti najvišje stolpno poslopje, ki bo imelo dva stolpa.

PANAMERIŠKA FEDERACIJA SE PRIPRAVLJA ZA PETI KONGRES.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Po izjavi Iglesiasa je glavni namen tega kongresa pojačati in podkrepiti unije v deželah, ki leže ob Karaibskem morju. Izkušnje, ki so bile pridobljene pri organiziranju delavcev v Mehiki, so vporabijo za pojačanje delavskih organizacij v Centralni Ameriki in na otokih v Karaibskem morju. Stavbinski delavci se porabijo kot hrbenica za delavsko organizacijo. Ti bodo pomagali drugim industrijskim delavcem, ki jih ni izredno veliko v karaibskih pokrajinah, ustanoviti delavske strokovne organizacije.

Te delavske organizacije bodo pa zopet pomagale organizirati poljske delavce, ki tvorijo največje skupino delavnega ljudstva v teh deželah. Iglesias prizna, da je to ogromno delo in da bodo v bodočnosti veliki boji s podjetniškimi interesi, preden bodo uspehi vidni. Da se ti delavci dajo organizirati, meni Iglesias, dokazuje Mehika delavska federacija.

Illinoška legislatura zaključena.

Springfield, Ill. — Legislatura, ki se je zadnje dni praznovala z občestvami, rabukami in raznimi cirkusnimi scenami, je zaključila svoje 55. zasedanje 30. junija. Na stotine predlogov med katerimi je tudi peto predlog glede reorganiziranja centralnih železnic v Chicagu — je ostalo neročenih.

DELAVKE V TOVARNI ZA SVILO ZASTAVKALE.

Zahtevajo priznanje unije.

Carbondale, Pa. — V tovarni Koolts Silk Throwing kompanije je zastavkalo približno sto delavk. Delavke zahtevajo priznanje unije, 44 ur dela v tednu in povišanje mezde. Spor je pričel, ko je kompanija odslovila nekaj delavk, ker so se organizirale. Organizatorično delo je izvršila organizatorica Mary Kelleher iz Scrantona. Ko je bila proglašena stavka, je kompanija hitro pozvala na pomoč državno policijo in serijske deputije, da odpade stavkavne straže.

ŽELEZNA ZDRAVILA OZDRAVIJO MOŠNJE OGLAŠEVALCEV.

Profesor napada razne izdelke za notranje bolezni.

Chicago, 1. jul. — Profesor Anton J. Carlson, načelnik fiziološkega departamenta na čikaški univerzi, je dejal večeraj v svojem predavanju, da vsi ekstrakti, ki so prirejeni za notranje bolezni, pilule za ojačanje žlez, razen tirodnih pilul, so brez pomena, so hunk, ki bogate žepo oglaševalcem.

Voznik usmrčen na križišču.

Chicago, 1. jul. — 45letni William Kniple je bil večeraj usmrčen na križišču Chicagu, Joliet in Eastern železnice, ko je poljal mleko v mesto.

AVTI POKOSIJO VEČ ŽIV. LJENJ KOT STRUP. STRELI IN BODLJAJI.

Chicago, 1. jul. — V prvih šestih mesecih tega leta so avti v Chicagu pokosili dvakrat toliko življenj kot streli, strupi in bodljaji skupaj. V Cook okraju (Chicago) je bilo v prvih šestih mesecih tega leta ubitih od avtov 457 oseb. Medtem pa je bilo v istem času tu 223 žrtev samomora, napadov in vseh ostalih nesreč skupaj. Letos je bilo avtomobilskih žrtev v Chicagu v prvih šestih mesecih 67 več kot pa lanskega leta v istem času. V prošlem juniju je bilo ubitih na cestah od avtov 91 oseb.

Od 1. januarja tega leta je v Chicagu zahteval alkohol 164 žrtev.

Kanadski guverner z ženo v zrakovu.

Montreal, Que., 1. jul. — Lord Willingdon, kanadski guverner, je večeraj došel sem s svojo ženo v eroplano iz Ottawa v 52 minutah. Potoval je v eroplano sem in tja; skupna dolžina znaša 222 milj.

Pivo v Wisconsinu bo močno 2.75%.

Madison, 1. jul. — Senat je večeraj potrdil predlogo, ki dovoljuje varenje piva, ki ima ne več kot 2.75% "alka." Sedaj ima zadnjo besedo guverner Zimmerman, ki se baje tudi strinja s to predlogo, ker tudi on je "moker."

Bogata vdova oropana za \$20,000.

Chicago, 1. jul. — Pozno večeraj popoldne so oboroženi banditi vstopili na dom bogate vdove mrs. F. B. Hendersonove, 129 N. Lake street, Aurora, zvezali njo in njeno dekle mrs. Ado Royerjevo k stolom ter jima zamašili usta, nakar so banditje pobrali iz predalov \$300 v gotovini ter za \$20,000 zlatnine. Hendersonova je stara 78 let in je bila ob vpadu banditov pri lunču.

Sedi na drogu zastave na Morrison hotelu.

Chicago, 1. jul. — Joseph Powers se je odločil, da prekosi rekord Kellyja, ki je pred par tedni sedel na nekem newyorškem neboscažniku na vrhu zastavnega droga 12 dni. Powers namerava sedeti na drogu zastave na vrhu Morrison hotela, ki je 617 čevljev v zraku, dva tedna, to je dva dni več kot je sedel Kelly v New Yorku. Seda Jje Powers odsedel na drogu že prvih 48 ur.

Profesor s čikaške univerze bo proučeval novjški ekonomski statut.

Chicago, 1. jul. — Paul H. Douglas, profesor industrijskih zadev na čikaški univerzi, se bo v kratkem podal v družbi nekega odbora, ki gre v Rusijo študirati ekonomske razmere. Douglas bo polagal posebno pažnjo na tradeunionizem in kooperative v Rusiji.

Agitirajte za "Prosveto"!

NA VRHU SVETA

— ni ga enakega okusa

na milje razdalje, kot je ta!

NE, GOSPOD! Ni primešane sladkosti. In glavno je, da ničesar ne manjka. Vsa tobakova dobrota je ohranjena; vsak najmanjši del dišečega vonja in prijaznega duha, ki ga tobak vsebuje.

Ničesar ni, kar bi kdo zamogel dodati, da bi izboljšalo okus ali kajenje Chesterfielda. Za naravni tobačni okus — za gladkost, lahkoto in pravo pristnost ni enakega na milje naokrog!

- pravi naravni tobakov okus - je to!

Chesterfield

CIGARETE

PRIZNANJE SE MORA UPOSTEVATI

